СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXIV. Ч. 242. Джерзи Сіті, Н. Дж., понеділок, 18. жовтня, 1926. VOL. XXXIV. No. 242. Jersey City, N. J., Monday, October 18, 1926. THREE CENTS

ПЕРЕГОВОРИ ДЛЯ ПОЛАГОДЖЕННЯ ВЕЛИКОГО КРАВЕЦЬКОГО СТРАЙКУ

НЮ ЙОРК, 15. жовтня. — Від двох уже днів ведуться тут переговори межи представниками юнії жіночої одежі а товариством підприємців за покінчення кравецького страйку.

Переговорами проводить безпартійний предсідатель Інгерсол. Так звана Промислова Рада предложила конференції свою опінію про стан кравецького промислу, з якої виходить, що кравецький промисел не може стануть добре на мирову стопу, як довго він не дасть собі ради зі страшним замішанєм, яке панує в ньому.

КОНВЕНЦІЯ АМЕРИКАНСЬКОЇ ФЕДЕРАЦІЇ ПРАЦІ ПОКІНЧИЛАСЯ.

ДІТРОЙТ, 15. жовтня. — Конвенція Американської Федерації Праці покінчилася. Нині конвенція відбула ще поконвенційні збори, на котрих говорено про переведення в життя постанов конвенції.

Межи иншим говорено про висланнє делегатів на міжнародну конвенцію робітничих організацій, що має незадовго відбутися в Мексику. Делегатом Федерації вибрано її предсідателя Гріна, але він заявив, що не буде могти виїхати, бо він уже давнійше обіцявся говорити на ріжних політичних зборах перед теперішними виборами.

На конвенції виголосив промову сер Вилием Мекензі, голова британійської комісії для промислових умов, котрий тепер відвідує Злучені Держави.

УЧЕНИЙ ПРО ВІДНОСИНИ МЕЖИ РЕЛІГІЄЮ А НАУКОЮ.

НЮ ГЕЙВЕН, Конетикат, 15. жовтня. — Проф. Роберт Миликен, закінчуючи нині на Ейльському університеті ряд своїх відчитів, говорив на тему взаємного відношення науки й релігії.

Професор говорив, що релігія буде існувати серед людий так довго, як довго люди будуть застановлятися над значінєм існування. Релігія все буде важним чинником у розвою людства. Вона однак мусить змінятися відповідно до того, як зміняються люди. Історія релігії дає найкращий примір еволюції (розвою). Кождий великий релігійний провідник минувшини, Магомед, Будда, Христос, Ґалілво, зривав з релігією, пануючою в його часи. Так мусить бути далі: релігія мусить змінятися відповідно до людського досвіду, який збирається в науці. Релігія, яка противиться науці, се не релігія, а забобон.

ВІДКРИЛИ НОВУ ЕЛЕКТРИЧНУ РИБУ.

ПРИНСТОН, Ню Джерзі, 15. жовтня. — Улрик Даґрен, професор біольоґії на Принстонськім університеті, відкрив у морських глибинах нову електричну рибу.

Має вона силу видавати зі себе 50 волт електрики. Даґрен назвав її астроскопусом, себто „звіздоглядом", бо вона світить очима, які осаджені на горішній части голови.

„Звіздогляд" живе здовж побережа Атлянтійського океану. Лежить він на піскових днах моря. Електричного удару вживає він на те, щоби відбиватися від других риб. Удар видає він очима. Жерелом електрики є дві маси сірої прозрачної тканки, які находяться в глибоких ямках у його черепі.

НАЙБІЛЬШИЙ НІМЕЦЬКИЙ ВИНАХОДЧИК В АМЕРИЦІ.

НЮ ЙОРК, 15. жовтня. — Сюди приїхав нині Богуміль Іротка, котрого в Німеччині називають за його винаходи „німецьким Едисоном".

Як кажуть два німецькі підприємці, які приїхали з ним, Іротка відкрив новий процес фабрикації алюмінума, який не дає його нищити ніякій ржі. Мають вони організувати в Америці підприємство для використання сього тайного процесу.

АМЕРИКАНЦІ ВИКОРИСТОВУЮТЬ ПРИРОДНІ БОГАЦТВА КАНАДИ.

КВІБЕК, 15. жовтня. — На річній конвенції Американського Банкирського Товариства, яка відбувається в сьому місті, виступив президент зелізниці Сі-Пі-Ару з обрахунком, що сума американських інвестицій в Канаді постійно зростає та що вона виносить тепер уже близько півтретя міліярда долярів.

СУДДЯ ЗАСАДИВ ЛАВУ ПРИСЯЖНИХ СУДДІВ НА ХЛІБІ Й ВОДІ.

КАНЗАС СИТІ, 15. жовтня. — Межи суддею стейтового суду а лавою присяжних суддів, які розглядали справу одного Мурина, прийшло до непорозуміння за заплату для суддів. Присяжні судді заявили, що вони дадуть присуд, але суд мусить їм уперед заплатити по 1 долярови за втрачений час.

Суддя казав їх замкнути на дві години на хлібі й воді, щоби їх у сей спосіб примусити предложити присуд. Повернувши з обіду, суддя заявив, що як присяжні не дадуть вироку сейчас, він їх пустить домів, а закличе їх завтра перед обідом, щоби їх знова замкнути на обід на воді й пісному хлібі. Присяжні піддалися.

ЛЕКШЕ ПРОПОВІДУВАТИ ЯК ВИКОНУВАТИ.

БРИДЖТОН, Ню Джерзі, 15. жовтня. — Нині заарештовано тут Джорджа Саввинка, методиського проповідника, якому закидують неморальні поведення з дівчатами, віддаными стейтом під його охорону. Коли ніхто не хотів за нього заложити „бейл", його осаджено в вязниці. Церковна рада усунула його зі становища проповідника.

ТАК ЇЗДЯТЬ БАНКИРІ.

Через місто Вінніпеґ переїхав на днях незвичайно дорогий залізничий потяг, в якім їхало 202 членів американського банкирського товариства на 52-річну конвенцію, яка має відбутися в Лос Енджелес від 4. до 7. жовтня.

Вагони цього потягу були незвичайно люксусові. Один вагон був призначений спеціяльно для голення, стриження і причісування волосся. В другім вагоні були знова споряджені купальні та покої до вдягання-ся.

На тій конвенції буде вісім тисяч делегатів з цілої Америки. Після конвенції відбудуться найбільш дорогі забави.

ДЕРЖЗАПОВІДНИК „МОГИЛА Т. Г. ШЕВЧЕНКА".

Президія Укрголовнауки затвердила положення про держзаповідник „Могила Т. Г. Шевченка в Каневі". Під заповідник одведено площу навколо могили 4.5 гектари. Завдання заповідника охороняти і підтримувати в належному порядку могилу і провадити політосвітню роботу, допомагаючи численним екскурсіям, що відвідують ті місця.

При заповіднику має бути зорганізована спеціяльна бібліотека, читальня памяти Шевченка, меморіяльна виставка та екскурсійна база для відвідувачів.

ГРАДОБІЙ НА РАДЯНСЬКІЙ УКРАЇНІ.

Цьогорічний врожай на Радянській Україні пройшов доволі гарно, але успіх врожаю був би куди більший, наколиб не масовий градобій, що навістив величезні полоси землі.

Українське державне Т-во убезпечення зладило щойно статистику про шкоди пороблені градобоєм. За даними зґаданої статистики град вибив по 15. серпня ц. р. 315 тисяч десятин засівної площі. Від 15. серпня по останній час побив град знову 174 тисяч десятин. Найбільш винищені градом округи: Полтавська — 20,852 дес. Кременчуцька — 16.971 дес. Черкаська і Камянецька 13,161 — 10.650 десятин і т. д.

КАНАДИЙСЬКА ТОРГОВЛЯ ЗРОСТАЄ.

Торговля Канади зі заграничними краями зросла за послідних пять місяців о 58 міліонів долярів. Від січня по кінець серпня ц. р. Канада спродала своїх товарів за границю за 900 міліонів, 294 тисячів, 379 долярів. Минувшого року за той самий час спродані за границю товари принесли Канаді 842,279,586 долярів.

ПРАВДА ПРО АРЕШТ ОЛЬШАНСЬКОГО.

Як довідуємося із певного жерела, Ольшанський перебуває стало в Мексику, куди виїхав весною ц. р. і від того часу до Европи не приїздив. Вістка про його арештовання в Данціґу є отже звичайнісінькою качкою, яких так богато у польських ґазетах.

ЗЇЗД ПОЛЬСЬКИХ МОНАРХІСТІВ.

Недавно відбувся в Ченстохові зїзд польських монархістів. Бесідники підносили, що Пілсудскі уторував дорогу монархії, знищивши оману республиканської правовости.

Зїзд вирішив попирати уряд Бартля(!), а до хвилі обрання короля, за символ монархістичної влади узнати „Królową Korony Polskiej", себто Матір Божу.

А в кого мають вірити республиканці?

ВСЕНАРОДНЯ БІБЛІОТЕКА УКРАЇНИ ПРИ УКР. АКАДЕМІЇ НАУК.

Фонди бібліотеки що-далі збільшуються. За час з 1. X. 1925 до 1. VII. 1926 р. поступило 77,617 книжкових одиниць і рукописів, значна скількість з них — це обовязкові примірники нових видань УСРР, РСФРР, з Білоруської, Азербайджанської і Вірменської та Грузинської книжкових палат.

Бібліотека перевела цікаву роботу в справі вивчення читача й книги, що читають одвідувачі цеї бібліотеки, який попит на книжки ріжного змісту, то-що.

ВИГРАЛИ НАГОРОДИ ЗА ВБИВАННЯ ВОРОН.

Манітобське правительство виплатило недавно нагороди в грошах тим людям, що вбили найбільше ворон або знищили їх яйця. Першу нагороду в сумі сто долярів дістав Вілям Вейджер, з Роленд. Інші дістали нагороди як слідує: Іван Танчак, з Рози, $75.00; свящ. О. Шанон, з Маріюс, $60; Е. Корі, з Портеж ля Прері, $50; Дмитро Танчак, з Рози, $40; Г. Кандель, з Форрест, $35; Анна Спаров, з Герод, $32; Михайло Королюк, з Рози, $27; Д. Паркер, з Калейде, $25; Джан Мартин, з Оберон $24; Ф. Милрі, з Овк Ривер, $23; Микола Калакайо, з Рози, $22; Олекса Скринський, з Рози, $21; Василь Ясінський, з Рози, $10. — Роздано також 17 нагород від 3 до 19 долярів, та 826 нагород по два доляри.

Убито було 36,219 ворон, та знищено 81,143 воронячих яєць.

КАНАДА МАЄ НОВОГО ГЕНЕРАЛ-ГУБЕРНАТОРА.

Квебек, 3. жовтня. — В суботу рано приїхав до цього порту новий генерал-губернатор Канади лорд Велінґтон з родиною. Бувший генерал-губернатор лорд Бинґ виїхав до Англії перед кількома днями.

На устроєним в честь лорда Велінґтона бенкеті домініяльним правительством лорд сказав, що його гаслом через цілих пять літ урядування буде кооперація.

Перед бенкетом лорд Велінґтон був заприсяжений й одержав велику печать від Ф. Ринфретта, секретаря стейту.

Новий генерал-губернатор є добрим знавцем британійської конституції та британійської імперії і є запевнення, що вже такий не зробить такої помилки, як зробив бувший генерал-губернатор Бинґ.

БУДУЧА МОДА.

В Білґороді трапилася дивовижна історія. Перед одну першорядну каварню заїхало авто. З нього висіла зовсім нага женщина, ввійшла до каварні і засіла при вільному столику. Счудовані гості припускали, що мають до діла з божевільною, прийшла поліція і хотіла нагу женщину випровадити. Вона проти цього рішучо запротестувала і заявила, що вона замужна жінка, мати двоїх дітей, і дивувалася, що їй не дозволяють остати в каварні. Прецінь теперішна мода, заявила вона, мало ріжниться від наготи, а в короткому часі, — вона переконана — будуть жінки ходити зовсім нагі. Вона випередила моду тільки о один крок. Та поліція не погодилася з її арґументацією, запровадила її до арешту, а суд засудив її на два дні криміналу.

ПРЕМІЇ ЗА НАУКОВІ ПРАЦІ.

Преміяльна комісія при Укрголовнауці присудила кільком українським вченим грошові премії за визначні наукові праці. Присуджено вісім премій другої катеґорії: проф. Разяному за працю „Драма українська", академікови Тутковському за низку праць з геольоґії, академікови Тутковському і проф. Семинському за працю „Камяні будівельні матеріяли Київщини", проф. Рубашкину „Механізм і апарати нервової системи", проф. Лисенкови „Плястична анатомія і топографічна анатомія", проф. Кательникову за низку праць з електротехніки, інжинірови Супрувенкові за працю з питань залізничого транспорту та проф. Лаврову за працю з медицини, видану німецькою мовою.

Крім того присуджено 13 премій 3-ої катеґорії і 8 премій 4-ої катеґорії.

ПОСОЛЬСЬКА НЕЗАЙМАНІСТЬ В ПОЛЬЩІ НЕ ІСТНУЄ.

Минулого місяця поліція перевела ревізію в помешканні польського посла Балліна, голови амнестійного комітету у Варшаві. При ревізії забрала поліція приватну кореспонденцію посла і друкарські машини. Рівночасно арештовано в його помешканні кілька осіб — членів амнестійного комітету. І ця подія досі ще не видана у Польщі. Посольська нетикальність остається отже тільки на папері. Поліції вільно і з послами робити, що їй захочеться.

ЗАЛІЗНИЧА КАТАСТРОФА ПІД ЛЮБЛИНОМ.

Дня 4. м. м. вискочив із шин поспішний поїзд на шляху Здолбунів-Варшава. Наслідком катастрофи частинно ушкоджена льокомотива, а шість вагонів цілком розбитих. Важко ранений провідник поїзду Косяковскі, легко ранений Войцех Кот. Причиною катастрофи був лихий стан шляху або хибне наставлення зворотниці. У звязку з тим арештовано зворотничого Зельтенрайха. Залізнича влада веде слідство.

ГОГЕНЦОЛЕРНАМ ПРИЗНАЛИ МАЄТКИ

БЕРЛИН, 15. жовтня. — Пруський сойм признав сегодня родині б. кайзера $3,600,000 в готівці і 167,000 акрів землі. Заразом признали кайзерови і його жінці замок в Гамбурґу, коли він захоче повернути до Німеччини.

Підчас нарад над цею справою комуністи счинили великий крик і кидали зволами паперу та каламарами. При голосованню 258 голосів заявилося за таким полагодженєм маєткових претенсій кайзера, як ми навели, а проти цего голосувало тільки 37 комуністів. 65 соціялістичних послів здержалося від голосовання. Відома комуністка Кляра Цеткин сиділа з своїми товаришами на ґалерії і кричала. Щоби довести до спокою, треба було випросити гостей за двері і ґалерію замкнути.

ЗА ЩО ЙДЕ БОРОТЬБА МІЖ СТАЛІНОМ І ТРОЦЬКИМ.

ПАРИЖ, 15. жовтня. — Французькі мужі довіря, що перебувають в Москві і приглядаються боротьбі в середині комуністичної партії, пояснюють ту боротьбу так:

Це є боротьба між автократією і демократією в середині партії. Сталін автократ і бюрократ, а Троцький це муж з великим досвідом і демократ. Троцький чистої крови комуніст, він вірить в комунізм, а Сталін вірить в силу комуністичної адміністрації. Троцький намагається ввести демократичний принцип в самій партії на те, щоби розложити відвічальність на більше число людей, бо думає, що в той спосіб комуністична партія зросте в більшу силу.

Французькі мужі довіря подають, що Сталін готов вийти на разі побідоносно. Ціла та боротьба це тільки партійна міжусобиця, яка не буде мати поважнійших наслідків. Вони не вірять, щоби Сталін міг навіть покарати Троцького і Зіновева дуже остро. Ті оба остануть надалі лідерами лівого крила комуністичної партії.

ТУРЕЧЧИНА ВСТУПИТЬ ДО ЛІҐИ НАЦІЙ.

КОНСТАНТИНОПОЛЬ, 15. жовтня. — Впливовий редактор і посол Меґмуд Бей оголосив артикул, до якого привязують велику вагу, надіючися змін в заграничній політиці Туреччини. Меґмуд Бей доказує, що Ліґа Націй зростає в силу та що в недалекій будуччині ніяка держава не буде могла перевести ніякої важнійшої міжнародної комбінації, коли не буде членом Ліґи. Він подає, що Туреччина ніколи в принципі не була противна Лідзі. Туреччина хоче жити в мирі зі всіми західними державами, а тільки захід заключає всілякі забезпечуючі себе договори, до яких одначе не втягає Туреччини, з чого могла би Туреччина вносити, що деякі держави відносяться до неї ворожо.

ПАРТІЯ ПРАЦІ СТОЇТЬ ЗА МЕКДОНАЛДОМ.

ЛОНДОН, 15. жовтня. — В послідних дни нарад Партії праці заатакували комуністи Мекдоналда за те, що він не відповів на письмо премієра Болдвина, який заатакував в американській пресі англійських майнерів, подаючи заразом лист Мекдоналда, в якім Мекдоналд мав рівночасно виступити проти майнерів. Мекдоналд виказав, що його лист це фальсифікат комуністів. Його вияснення прийняли всі з оплесками і не допустили до слова комуністичних лідерів, які хотіли Мекдоналдови відповідати. Цей інцидент свідчить, що Мекдоналд тішиться далі загальним довірєм Партії Праці.

БОЛЬШЕВИЦЬКИЙ ПОСОЛ ДО МЕКСИКА.

МОСКВА, 15. жовтня. — Александра Коллонтай, перша жінка у світі, що займає пост посла, виїде на днях до Мексика в характері совітського посла. Вона заявила, що буде старатися їхати через Америку, а коли відмовлять їй віза, поїде водою прямо з Німеччини до Мексика.

А. Коллонтай була передше большевицьким послом в Норвеґії, знає декілька европейських мов і має практику в дипльоматичній службі.

АСКВИТ ПЛАКАВ, КОЛИ ПРАЩАВСЯ.

ЛОНДОН, 15. жовтня. — Асквит, пращаючися в Ґрінок з своєю партією як її довголітний лідер, зазначив, що ліберальна партія має велику будучність, бо вона має в собі ті всі добрі прикмети, які посідають Партія Праці і консервативна. Він признав слушність майнерам в їх страйку, осуджуючи заразом ґенеральний страйк, який являється після него ворогом держави, конституції і парляменту, а є тільки поганою диктатурою. Коли він пращався з слухачами, покотилися йому слези і він похорошився серед сильного внутрішнього зворушення. Його жінка сховала лице в букет квітів, щоби не показати зворушення і сліз. Плакала заразом вся майже численно зібрана публика.

СОВІТСЬКО-ЛАТВІЙСЬКЕ ЗБЛИЖЕННЯ.

МОСКВА, 15. жовтня. — Совіти приступають незабаром до заключення договору з Латвією на тій самій основі, як з Литвою. Аоральоф, урядовець секретаріяту закордонних справ в Москві, виїздже до Риги, щоби розпочати переговори.

Такі договори заключили совіти з Туреччиною, Німеччиною, Афганістаном і Литвою.

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Ситі і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ПРИ ОБЕЗПЕЧЕННЮ ДИВІМСЯ ПЕРЕД СЕБЕ

До канцелярії Українського Народного Союза прислав секретар одного відділу від одного члена Союза запит, який порушує дуже важну життеву справу.

Сей член приступив до Союза яких 20 літ тому назад, маючи тоді 37 літ. Нині він має вже 57 літ, а напрацювавшися тяжко в майнах, він терпить на невилічимий ревматизм і другі недуги. Робити він уже не може, і удержується по части зі своїх ощадностий, а по части зі запомог, які він дістає від орґанізацій, до яких він належить. Український Народний Союз признав був йому минувшого року 50 долярів, і сього року, кілька місяців тому, теж 50 долярів. Та, відомо, 50 долярів для людини в такому положенню скоро розійдеться, і тому член шукає за новим способом запомоги. Тут у нього й виринула думка, чи не дістатиби запомогу на конто свого обезпечення.

Се й заставляє нас пояснити близче сю важну справу.

Наперед треба знати, що звичайне обезпечення в Союзі, яке до недавна було одиноким обезпеченнем у нашій орґанізації, було обчислене на те, що член буде платити його до самої смерти. Знатоки рахунковости, які вкладали табельки оплат, брали за основу, що член, переставши колинебудь платити, сейчас стратить усі права до орґанізації, полишаючи в орґанізації призбирані собою гроші. Через те й вкладки, обчислені після такого рахунку, є дуже низкі. Колиб вкладки треба було розраховувати, приймаючи, що член хоче платити не до смерти, але до якогось віку, або що він перестаючи бути членом, захоче вибрати з орґанізації наскладані собою гроші („резерву"), то тоді й вкладки булиби зовсім другі, богато висші.

Тому члени, які приступили давнійше до орґанізації на звичайне обезпеченне, не мають права до звороту готівкою на случай виступу з орґанізації, ані не мають права діставати обезпечення на старі роки. Хто домагається таких річий, належачи на звичайне обезпеченне, той домагається від своєї орґанізації, щоби вона йому дала щось за нічо, отже неможливої річи. Член, що приступив на звичайне обезпеченне з тим, що на случай його виступлення він утратить усі претенсії до орґанізації, платив за те низчі вкладки, і тому тепер неслушно булоби з його сторони домагатися звороту готівкою на основі вкладок, котрі були низчі тому, бо він того права зрікся.

Того рода випадки, як отсей, власне й передбачила 16. Ґоловна Конвенція Українського Народного Союза. Вона побачила, що богато людий на старість воліЛоби дістати обезпечення за життя та що неодин може найтися в такому положенню, що він примушений буде зректися обезпечення та бувби щасливий дістати хоч яку-таку запомогу. Знаючи отсі трудности, ся конвенція й завела аж три нові роди обезпечення, з котрих кожде признає членови право до звороту готівки на случай, як він хоче покинути обезпеченне. Понад се один рід обезпечення власне дає право членови дістати повну суму обезпечення ще за власного життя. Очевидно, за вкладку, відповідно до сього вимірену.

Факт живого життя подаємо на те, щоби трудність, яку має наш член у своїм життю, звернула нам практично увагу на трудність, яка може за якийсь час случитися нам самим.

ПРОВІРЮЙМО ЗАКИДИ

Широким відгомоном відбився в Америці і в Европі стейтмент сенатора Каревея з Аркензас, в якім він обвинувачував Францію в тім, що вона занедбує могили поляглих американських жовнірів. Сенатор подав, що він обіздив Европу і бував в Франції та чув від наочних свідків про стан могил тих американських героїв, які боронили Франції і в обороні якої наложили життєм, а яких могили тепер опущені а навіть збещещені.

Річ природна, що такий закид мусів потрясти Америкою і Францією. А то тимбільше, що походив він з уст американського сенатора. Сенатор Каревей перебував в Франції в тім часі, коли на вулицях Парижа і по театрах нападали на американських туристів, а то з тої причини, що панувало загальне озлобленне і переконанне, що Америка зі своїм натиском на сплату воєнних довгів, винувата в тім, що у Франції панує заколот на економічному і фінансовому полі. Американські знова туристи, озлоблені поведеннєм Французів, дійшли за те в своїх обвинуваченнях аж до того, що закинули їм ненависть не тільки до подорожуючих долярових магнатів, але й до поляглих американських жовнірів. В тій атмосфері зродилася та ото леґенда про збещещення могил американських жовнірів в Франції, яку то пустив в рух сенатор Каревей.

Тимчасом пішли досліди з боку Американців і Французів і виказали, що річ мається якраз навпаки, що моґили поляглих гарно удержувані і то з великою пошаною і пієтизмом.

Той інцидент дав цілком слушну притоку до критики поступку сенатора Каревея. Бож від того рода людини, яка займає так визначне політичне становище, треба вимагати особлившої осторожности в підношенню таких важних закидів.

З того випадку і нам Українцям можна винести добру науку. Бо і у нас дуже часто підносяться дуже важкі закиди, яким дуже часто бракує відповідного узасаднення і які, на жаль, дуже часто оказуються неправдивими. Такі закиди дуже часто шкодять не тільки тому, хто їх підносить, але і загальній справі. Тому належить всегда добре провірити те, що чоловік закидає, особливо, коли він виходить з тими закидами на публичну арену.

РУМУНСЬКИЙ КУ-КЛЮКС-КЛЕН.

(Ненависть супроти інородців).

Останніми часами у Румунії зачався рух, що є якоюсь мішаниною італійського фашизму й американського Ку-Клюкс-Клена. Той рух передовсім звернений проти чужинців, а чужинцями вважають у першій мірі всіх, котрі не належать до румунської нації й котрі є иншого віроісповідання, отже: Українці, Жиди, Мадяре, Німці й Болгари, які живуть у Румунії. Їх румунські фашисти обвинувачують, що вони змовились проти держави, ба що навіть теперішню владу переробили на своє копито. Отже боротьба націоналістичної Румунії звернена і проти влади Авереску.

Румунські фашисти розвинули останніми часами живу діяльність. Проводирі партій їздять з одного кінця держави на другий, відбувають збори, укладають нові програми, інтриґують, словом „працюють". Ніколи життя „інородців" у Румунії не було таке тяжке, як тепер. Що небудь „чужинець" має, уважають ті Румуни крадіжю, поповненою на румунськім народі. По містах, кажуть румунські фашисти, є більше „чужинців" як Румунів. Цей стан треба змінити. Цілі ділянки румунського господарства є в руках „чужинців". І це треба змінити. Закордон журиться справами тих „чужинців". І тому треба перешкодити. Але ніщо не дасться змінити, доки істнує влада, яка поступає з чужинцями так, начеб вони були Румунами й яка з ними переговорює. Тому румунські фашисти виступають проти теперішньої влади й домагаються реорґанізації держави згідно з їх бажаннями. Треба лише сильної руки, яка буде правити державою по принціпам румунського фашизму. Стараються копіювати Мусолінієву програму, лише замісць чорних сорочок мають носити білі. Недавно в монастирі в селі Путна на Буковині, де похоронений основник румунської держави Степан Великий, поставили йому памятник. Після запальчивих промов дефілювали в білих сорочках перед Зелеа Кодреану вбийником префекта міста Ясси. Кодреану вбив префекта за те, що боронив Жидів перед погромами, які уладжували румунські ку-клюкс-кленівці. Кодреану є тепер вождом фашистівського румунського руху, румунський Мусоліні.

Цікаве, що румунська влада, хоч як фашисти виступають проти неї і обвинувачують за спілку з „чужинцями", займає дуже прихильне становище до них. І владу також притягає „чар" фашизму. Здається, що влада не добачує для себе ніякої небезпеки. Вона навіть підпирає його. Мабуть думає, що при помочі фашистів безпечнійше останеться при владі.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ.

РІВНЯЙТЕ СТЕЖКУ ПРАВДІ.

„Голоси читачів" так всіх зацікавили, що коли прийде „Свобода", то всі сейчас глядять за сторінкою читачів. І кождому мило на серцю, коли раз-у-раз бачить щораз то нові імена осіб і орґанізацій, які явно-славно забирають голос. І кождий рад, коли бачить, як велику посідаємо ми тепер армію свідомих людей, які так завзято взялися виполоти той бурян, що то хотів заглушити нашу визвольну боротьбу і наше чесне національне імя.

Та боротьба принесла нам вже тепер велику користь. Вороги українського визволення не зможуть вже встати на ноги. Їх самі близькі вірні готові спакувати їх до бакси тай відослати ще того року як „крізмус презент" одних до Варшави, а других до Риму. А наш нарід без них обійдеться та піде слідами Франка і буде рівняти стежку правді. А тоді там, де ми знастали терня, зазеленіє жито наче гай.

Треба тільки нам тут в Америці ще таких священиків, які були би гідними наслідниками Маркіяна Шашкевича і які в тій важкій боротьбі заявили би за ним, що:.вирвеш ми очі і душу ми вирвеш, але не видреш любови і віри, бо українське в мене серце і віра українська.

Тож, отці духовні, роздумайте це, рівняйте й ви стежку правді та зберіться на велику раду, щоби зарадити тому лихови, що вносить роздор в життя нашої еміґрації. Бо в противнім разі треба буде людям світським братися самим на власну руку до скликання такої конвенції.

Григорій Біленький
член 147 від. У. Н. С. в Аллентавн, Па.

ФРАНКО НА „ШЮР" В ПЕКЛІ.

Два тижні тому приходить до мене старенька бабуня, одна з найліпших моїх парафіянок, і каже: Не вгадаєте пан-отчику, чого я до вас прийшла. Ви минулої неділі так сердечно промовляли до людей за жертвами на ризи, що мені на плач збиралося. Не знатоньки, чи зібралисьте дещо?

— Всього-навсього десять долярів, бабуню!

— Мало, пан-отчику, але щось порадимо. Ту не ті люде, що в старім краю. Америка геть попсула наш нарід. Збиранина з цілого світа, ріжні люде, ріжні релігії, одні других псують.

І так розговорилася старушка, що тримала мене до полудня. На відходнім виймає зза пазухи 50 долярів і каже: Пан-отчику солоденький! Ті доляри я собі на похорон складала; та коли я чула в церкві вашу сердечну просьбу о жертви на ризи, то такий жаль мене зібрав, що взяла мене охота дати їх на ризи. На похорон, як Бог схоче, ще може при своїх добрих дітях зложу, а церква наша бідненька, то прийміть і мою жертву.

Мені сльози закрутилися в очах і гадаю собі: Який той нарід наш добрий, який милосердний, яке у нього золоте серце. І як не любити такого народа? Дасть на церкву, дасть на священика, дасть на сироти, дасть на рідний край; на всьо дасть, з послідним центом поділиться, лиш щирим, сердечним словом заговори до нього.

Подякував я старушці за таку несподівану жертву і попращавшись відпустив з Богом.

Третої днини вибрався я до ризниці, тоб-то до „штору" з церковними річами, за фелоном. За пів години, тай уже в Ню Йорку. Приходжу до склепу і застаю двох сусідів, теж за церковними справунками. Привитавшись з одним, з другим, стаю до бесіди. Звертаюся до молодшого і питаю: А як там з панахидою?

Бо тепер де не підете, з ким не здиблитеся, то сейчас бесіда сходить на панахиду і на Франка. Франко і панахида; панахида і Франко. Епископ Богачевський так спопуляризував Франка, що нині нема Українця, котрий би не знав про нього. Сміло мож сказати, що між Українцями в Америці Франко „збітував" Шевченка. І коли в нашім народі культ Франка так високо піднісся, то в тім, говоріть що хочете, але таки велика заслуга епископа Богачевського.

Трох священиків здибається в однім „шторі", то чи можливо подумати, щоби не зійшла бесіда на Франка? Я не міг нічого иншого. питатися свого сусіда, як лиш за панахиду.

А молодий сусід, о. Іван видивився на мене, і трохи зі злостю, трохи здивований, відповідає: Як з панахидою? І відправив, і патріотичну проповідь впалив!

— Честь вам за се, отче сусідо! — кажу, — і звернувшись до другого сусіда, старшого, питаюся: А у вас як, „отче духовний?"

Отець духовний насупився, почервонів як грань і зі злостю відпалив:

— Я за Франка панахиди не буду правив, бо Франко в пеклі!!

На сі слова кинувся мій сусід мов упарений з питаннем: А ви, отче духовний, звідки знаєте, що Франко в пеклі?

Отець духовний, заскочений таким питаннєм, не знав що відповісти, а я, звернувшись до молодого товариша по званню, кажу: Отче Іване, а від чогож „інформейшен бюро?" Прецінь отець духовний міг зателефонувати на другій світ до „інформейшен бюра", і довідатися, де обертається небіщик Франко. А ви того не знали?

З тяжким серцем ми всі тут розпращялися, а я по дорозі думаю собі: Бідна ти, греко-католицька церково, з такими „отцями духовними!"

За два дні довідуюся, що отець духовний вже „змеклив". Бутне хлопство наперло на отця духовного за панахиду і вони в тім клопоті поїхали до Филаделфії по „інформейшен": що робити?

Готово ще прийти до того, що отець духовні відправлять панахиду за Франка, хоть на „шюр" знають, що Франко в пеклі.

Н. Н.

БУДЬМО ХАРАКТЕРНИМИ.

Прошу помістити в нашім органі Свободі кілька слів про допись, яка була поміщена в Свободі, ч. 131. з дня 5. жовтня сього року про події в місті Алентавні, Па.

Ся допись, підписана псевдонімом „Парохіянин", представляє великі заслуги о. Милянича, а головно його панахиду за Івана Франка. Не думаю, що за саме відправленне панахиди можна підносити заслуги священика як великого народного діяча. До цього я ще додам, що о. Милянич минувшого року противився, щоби наша громада скликала віче для протесту проти римсько-польського конкордату, кажучи, що нас тут в Америці сей конкордат не обходить.

Коли громада таки перепeрла протестаційне віче та поставила кандидатів на бесідників, яких мається запросити, то о. Милянич сейчас запротестував проти двох бесідників, що вони радикали. Сей закид пригадується мені нині з приводу панахиди по Івану Франку, котрий прецінь теж бvв радикалом.

З того наука така: наші провідники й священики повинні поступати все і всюди однаково. Як вони йдуть з народом, най ідуть з народом усе, а не лишень тоді, коли їм народа потреба.

А тепер ще скажу до автора дописі. Коли він схоче спростувати мої слова, то нехай не ховається за маску „парохіянина", але отверто показує своє обличе так, як я се роблю.

Степан Мельничук.
Алентавн, Па.

Чоловік (крізь сон у горячці): Мій Боже, то я в раю.

Жінка (що сидить при ліжку хорого): Вспокійся, мій дорогенький, таж я тут біля тебе!

БЕЗПРИТУЛЬНІ ДІТИ В РАДЯНСЬКІМ СОЮЗІ.

Як на Україні, так і в цілій Росії, особливо в більших містах, скрізь повно — безпритульних дітей. Про них часами згадується навіть в большевицьких ґазетах. Звісне по всему світі захоплення вдови по Ленінови, яка з якоюсь розпусною насолодою посилала привіти самітним дванайцять і тринайцятьлітним матерям, які у своїй бездомній блуканині зайшли в тяжу і підібрані на вулицях родили дітей. Звісні теж спогади комуністичного посла до польського сойму, Приступи, які описують жахливе, напів звіряче життя соток тисяч бездомної дітвори.

Набралося тих бездомних дітей з того, що або пошести винищили батьків, або вони погинули з голоду, або, накінець, рідню вимордувала чрезвичайка і дітей лишила на вулиці. Вправді денеде заложено для дітей приюти, але в них нема ні відповідної опіки ні навчання, а за те часто є — брудна солома, юшка замісць харчів, побої і розпуста. Навіть у кращих приютах, де є якась нібито чистота та де діти мають одежу і трохи кращий харч, цілий підхід до них є того рода, що ніяк не може направити скривленої большевицьким лихоліттям діточої душі. Вихованці таких приютів тікають при першій нагоді...

В соціялістичній ґазеті „Дни", що виходить закордоном, був поміщений цікавий лист, у якому згадується теж про бездомних дітей. Дальше подаємо уривки цього листа:

„Якось моя жінка привела з вулиці двох безпритульних. На дворі було холодно, а один з них мнеший, хлопчик 8—9 років, був напів голий. Шматки лахміття замісць сорочки зовсім не прикривали ні спини ні грудей. Він так промерз, що навіть почав їсти лише тоді, коли трохи одійшов од холоду.

На наші запити обидва відповідали неохоче. Все-ж молодший був сміливіщий. Розповів, що в 1922 р. був привезений до одеського інтернату з Донеччини. Його батьки померли від тифу.

Ми почали говорити, що треба вчитися. Маленький відповів, що хотівби бути теслею. Старший ухилявся від відповіді. Подивились зі здивованнєм на ґеографічну мапу. Потім попросились вийти. Старший взяв шапку, менший пішов без шапки. Обива більше не повернулись. Попавши раз на вулицю й покоштувавши раз бурлацького життя, вони вже не можуть переносити одноманітности притулкового життя і воліють бути на голоді і холоді, аби лише на вулиці.

Раніще в Одесі, підчас перших років комунізму безпритульні буквально валялись і в день і в ночі під мурами церкви на площі нового базара. Тепер вони знайшли пристановище в будинку критої торговиці. Тут тепер головна кватира безпритульних. В окремих загородках вони на кождий випадок поробили собі дірки, так що легко дістаються з одної перегородки до другої. Проходючи повз ринку, ви бачите і чуєте їх. Иноді вони граються, співають, сваряться. Часто годують таких-же безпритульних собак, які рядом з ними лежать на сіні чи на соломі.

Трохи більші сновигаються межи проходячою публикою, щоби витягти що з кошика, чи з кишені. Недавно, проходячи по базарі, я почув сильний схвильований голос:

— Піймали каналію! Треба його так збити, щоби більше вже не встав!

На мою увагу, що той хлопчик є все-ж дитина і нам його треба пожаліти та навчити чогось доброго, я почув таке:

— Таких скільки не вчи, до доброго вже не навернеш, а тому, колиб одного та другого пристукнути, то третьому й четвертьому вже охота пропалаб.

Деякі установи платять нічним сторожам платню за охорону від наскоків безпритульних хлопчиків. Продавальщиця одної овочарні на Преображенській вулиці розповідала, що ватага хлопців вскакувала до крамниці, хапала,, що попадало під руку і швидко зникала серед вуличного натовпу.

Щодо притулків для тих дітей, то хлопчики і дівчата поміщуються звичайно в однім будинку і тоді дівчаткам попадає від хлопчиків. В однім інтернаті знайому мені вчительку дівчатка просили її спати з ними, бо вранці хлопці вскакували до них з горячими коцюбами й бавились, припікаючи напів голих дівчаток.

Цієї весни в Одесі було закрито кілька інтернатів. Діти забрано в инші інтернати, або переведено в инші міста.

Півтора року тому розповідала моя знайома, що їй, яко урядничці, прийшлось бути в інтернаті при незвичайнім святі з приводу щасливого народження 13-літньою дівчинкою немовляти. І мати і немовля, оздоблені квітами, та червоними стрічками, урочисто возились по цілим інтернаті.

Безпритульних, успівших втекти з інтернату та продавших свою одежу, звичайно пізно в осені збірають, і ви можете побачити величезні плятформи, в яких везуть голих чи напів голих дітей до інтернату. Та це мало допомагає справі, бо вони знову тікають з інтернату, спродають одежу, проїдають гроші, лишаються голими, ходять жебрати, красти та ночувати на зелізничий двірець. Там залазять у порожні вагони і навіть під паротяги.

Якось раз я купив поїсти одному такому хлопчикові. Поговорив з ним. В цей час підходить инший. Мій перший собесідник зупинив його:

— „Не чіпай його, він вже дав"!

Для цих дітей вже сильно зіпсованих вулицею, але між собою солідарних і дисциплінованих, треба иншого підходу ніж лише канчука, бо вони нещасні не мали головного сонця в своїм дитячім життю — себто любови і ласки рідної матери".

Стільки каже лист, який писаний про инші справи і лиш мимоходом торкаєсь питання бездомних дітей. З инших джерел відомо, що кількість безпритульних дітей не тільки не меншає, але зростає.

ЕМІҐРАЦІЯ З ҐАЛИЧИНИ ЗРОСТАЄ.

(I)

Ґерард Гайна, ґенеральний агент сіпіярської компанії на Галичину, з осідком у Львові, прибув недавно до Канади. Відвіає він переселенців, котрі приїхали через його руки до Канади послідними роками й поселилися в околицях Каноpи, Вонди, Принц Алберт, Едмонтону і инших міст. Бажаннем його є наочно пересвідчитись, о скільки особисто знакомі йому новопришельці зазнали успіху в новім краю.

П. Гайна каже, що цего року переїхало через його руки лише самітних мущин і женщин 4,000, котрих Сіпіярська Компанія забрала звідти на свою відвічальність, запевняючи їм працю на фармах. Крім того їхали родини, котрі мали відповідну суму гроша на закупно землі в Канаді, далі такі, котрі мали передплачені шифкарти від свояків з Канади, й такі, котрим ґарантували тут роботу на фармах кревні й знакомі. На слідуючий рік готовляться дальші тисячі до виїзду до Канади. Причиною еміґрації є постійний зріст населення, а брак землі. Коли не зможуть еміґрувати до Канади, то поїдуть до Арґентини, Бразилії, бо мусять.

П. Гайна переїде цілу Канаду до Ванкувер, відтак вертає до Вінніпеґу й затримається тут через якийсь час.

НА РАДЯНСЬКІЙ УКРАЇНІ.

Релігійна боротьба.

Останніми часами Одеса є ареною гострої релігійної боротьби. Спорять між собою ріжні християнські церковні організації, при чім незвичайно агресивно виступають прихильники старої російської так зв. „Тихоновської" церкви, перенятої старим „істінно-русским" духом.

15. липня відбувалася передача казанської церкви на Пересипі з рук „Тихоновців" „живістам". „Тихоновці" хотіли не допустити до цього, зібрали кілька тисяч народу під церкву, переважно бабів і хуліганів та з криком: „Церкву Жидам передають"! кинулися на „живістів". Наспівша міліція розсіяла товпу і до поважніших забурень не дійшло, але всеж кільканайцять осіб зазнало більших або менших ушкоджень на тілі.

Подібна історія трапилась 30. липня, коли мала відбутися передача Олексієвської церкви в Придвірцевому районі українським автокефалістам. „Тиховці" заявили, що вони не дозволять української служби, тривожним дзвоном на дзвіниці церкви зібрали під церкву кількатисячну товпу наперед розагітованих міщан і робітників, в авангарді яких станув „загін" безпритульних молодих хуліганів, що почали зневажати українських священиків, які прибули перебрати церкву. Кілька священиків, обпльовувані вуличним мотлохом, дістали ушкодження тіла. Тяжко побито одну Жидівку, що пробувала вмішуватися у спір християн.

Забурення на релігійному тлі в Одесі не першина. Ще минулого року з за цієї ж таки Олексієвської церкви „Тихоновці" самі між собою посварились, при переміні управи церкви. Скористали з цієї сварки чорносотенці для політичного виступу. З товпи, яка обложила церкву, а частина якої вдерлася була до самої церкви, роздавалися між иншим крики: „Геть радянську владу"! Недавно відбувся в Одесі суд над зачинщиками цього політичного бунту на релігійному тлі. Винні дістали дуже малу кару. Видно, що цього рода контрреволюцію радянські суди багателізують.

„Нет, не било і бить не может".

Валуевська ідеольогія в українському питанню далеко ще не пережилась серед Росіян. На неї хорують навіть деякі комуністи. А що-ж говорити про обивательську масу?

Фейлетоніст „Пролетарської Правди" Причепа, наводить такий характеристичний випадок:

Приїзджає з Москви до Київа якийсь інжинір. Спинився в гостелю „Нова Россія" (у Київі — „Нова Россія"! Це теж характеристичне!) Замовив вільно-непівський сніданок. Задовольнившись по старому — покликав кельнера, щоб розплатитись. Відбувається такий діяльог:

„Трийцять девять карбованців, девятьдесять дві копійки".

„Как, і здесь по українскі? Ну, нет, етаво я уж нне дапущу!"

І порожньою пляшкою в кельнера.

„Нне желаю"!

„Шкода говорити, ваше високородіє, ми тут маємо не тільки власну державу, але й Академію; запитайте науку, коли не хочете слухати міліціонера"...

„Нє дапущу! Нет, не било і бить не может"!

Можливо, що це анекдот. Але він вірно відбиває „інтернаціональну" душу Росіян, їх „самоопреділеніе вплоть до отделенія".

А ось таки дійсний факт. Якийсь „Пасажир", в замітці „Сезон деукраїнізації", уміщеній в „Пролетарській Правді", оповідає, що він сів у Київі до вагону трамваю ч. 437 і подаючи кондукторці гроші, зажадав „квитка з пересідкою". На це кондукторка гостро зауважила „Пасажирови", що вона „не панімает". А коли „Пасажир" зауважив, що „пораб уже навчитися української мови", кондукторка так само гостро відказала: „І не буду панімать"!

І ще один факт. В осередку комсомолу на стації Київ І. один з „грядучої переміни" (комсомолець) робить доповідь про сільсько-господарський податок. Якийсь хлопець поставив запит до доповідача по українськи, а той „уважно вислухав і попрохав перекласти на російську мову, бо — „я нічаво не панімаю".

А коли кількох таких „непонімающіх" звільнили в Одесі і инших містах зі служби в урядах, то московські „Известия" підняли крик про український сепаратизм і шовінізм.

Український Червоний Хрест.

Є це поважна культурно-гуманітарна громадянська організація, яка числить 412 філій на місцях, що обєднують 122,574 членів, по даним на 1. січня 1926 р. Під зарядом Червоного Хреста було минулого року 43 диспансерів і 5 санаторій для туберкулічних, 114 амбуляторій та поліклінік, 38 консультацій для породільниць, 113 дитячих захоронок, 15 їдалень для безробітних, 13 лікарень і богато инших медичних та санітарних установ, як аптики, лазні, лябораторії і т. п. Буджет Червоного Хреста на 1925/6 рік виносить 3 міліони 500 тисяч карб.

Червоний Хрест зібрав на допомогу голодуючим селянам Західної України 40,000 карб. та вислав туди 40,000 пудів зерна (Пр. Пр.).

Шевченкова могила.

Охоронює могилу той самий дід Іван Ядловський, який живе на могилі вже 45 літ і має під 80 літ віку. Крім нього є ще завідуючий могилою і господарством коло могили, Хоменко. Замісць давнього хреста на могилі поставлено постумент з погруддям Шевченка. Місцевість коло могили трохи порядкується, парканом обноситься, деревами засаджується. До могили належало досі 9 десятин землі. Порішено придилити до могили 1,900 десятин землі, з того 1,000 десятин старого лісу, багато ярів, коло 200 десятин орної землі і островець на Дніпрі — та організувати тут господарство (заповідник). Тепер працює над цим спеціяльна комісія. За квітень-травень цього року відвідали могилу 60 екскурсій, які числили від 50 до 100 людей. В старій хаті при могилі є бібліотека, яка числить 700 томів. Але книжок екскурсанти не беруть до читання. Натомісць читалиб вони газети, але їх чомусь нема. (Пр. Пр.).

Артистичні справи.

Закінчується організація української державної опери в Одесі. Почав працювати оперовий хор, під управою Толстякова і Покровського. До складу артистично-музичної адміністрації театру належать: Мензій, Бобров, Лапицький, Бердяїв, Прибак, Врона, Галейзовський. Директором театру є Карaальський; господарсько-технічними адміністраторами Рудяков і Динський. В склад трупи вступили на відповідальні партії отсі артисти: Закревська, Гужова, Спришинська (сопрани), Копева, Райська (меццо-сопрани); Кипоренко, Голинський, Кученко, Капара (тенори), Будневич, Любченко (барітони), Роменський, Потержинський, Шаповалів (баси).

Зимовий сезон театру має розпочатися 15. жовтня оперою „Намисто Мадонни", в перекладі В. Поліщука. Дальшими операми мають іти: „Прогоди Гофмана", „Садко", „Казка про царя Салтана"; балети: „Йосиф Прекрасний", „В соняшних промінях", „Смерч", „Рауль і Лізетта". Над перекладами опер працюють: Поліщук, Вороний, Тичина, Варава, Захаревський. Над оформленням опер працює артист Петрицький, над оформленням балету — артист Ердман.

В орхестрі здається буде грати знаменитий челіст з Відня, Бережницький, який перебирається на Україну.

Київський український оперовий театр також готовиться до вистав. Тут виступатимуть між иншими такі артисти: Петляш (сопрано), Пйотрович (меццо-сопрано), Крамський (бас). Диригентом є Моргулян, балетмайстром — Куков. Розпочато репетиції над операми: „Аїда", „Намисто Мадонни", „Чіо-Чіо-Сан", „Золотий Півник". Для роботи над оформленням „Золотого Півника" мають запросити артиста маляра М. Жука. Приготовляється балет „Баядерка".

Одеська кінова фабрика поширює роботу по виготовленню фільм на українські народні сюжети, беручи їх з української літератури, національної історії і сучасного побуту. Слідом за великою артистичною картиною „Тарас Шевченко" (в двох серіях) і діточою картиною „Життя Тараса", приготовляється історична фільма „Тарас Трясило", „Микола Джеря" — за повістю Нечуя-Левицького, „Радянська Україна", „Камінна Душа" — за повістю Хоткевича, з гуцульського життя, „Чорна Рада" — за повістю Куліша, „Хмельниччина" — за редакцією академіка Грушевського, „Устин Кармелюк" — за Старицькою-Черняхівською, „Захар Беркут" — за Франком, „Сорочинський Ярмарок" — за Гоголем.

X.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

ФУЛТОН, Н. Й.

Посвящення Українського Народного Дому.

Дня 2. жовтня відбулося посвячення Українського Народного Дому. Посвячення доконав запрошений о. Сидоряк зі Сиракюз, Н. Й. На свято зібралося велике число Українців.

Після посвячення видано обід, який зварили фултонські женщини. Всьо було дуже старанно обслужено. По обіді Голова Українського Народного Дому, т. Михайло Бунда промовив в імени Т-ва Українського Народного Дому до гостий та попросив їх о ласкаву поміч в ділі. Хор відспівав кілька народних пісень. На святі було богато гостий зі Сиракюз. По обіді йшла забава.

Наводжу тут кілька слів про історію Народного Дому.

Початки, як звичайно, були тяжкі. Деяким одиницям було тяжко зрозуміти, нащо нам потреба такої організації. Не обійшлося без ворожої критики. Але завдяки зручности т. Михайла Бунди і других товаришів, котрі взялися енергічно до поборення недбалости і занепаду, вдалося громаду привести до єдности й братерства, на хвалу й честь українського народу.

На поклик М. Бунди і товаришів скликано загальні збори з початком грудня 1924. На зборах промовляли Т. Михайло Бунда, Дмитро Волинський, Михайло Гринчук і другі товариші. М. Бунда подав докладні вказівки, в який спосіб можна збудувати Український Народний Дім. Збори дали заклик до збирання фонду на будову Українського Народного Дому. Декотрі при зібранню фонду давали готівкою, а декотрі громадяни деклярували що хто міг. Потім відбувся спис членів і членкинь, і введено місячні вкладки. Членів не було богато, бо в Фултоні є лише 38 родин Українців.

Всеж таки праця 20 місяців від заснования Товариства, не пішла на марно, але видала зерно. Минувшої зими вибрали Шкільний Комітет. Свого Дому не було, і треба було платити рент. Учив т. Михайло Бунда. Не вчив він ще й 70 годин, а вже дітям дав троха знання про свій народ. Зайдіть нині до Фултону і спитайтеся дітий, якої вони нації, а будьте певні, що не вчуєте відповіди: Рошен, Рутеніен, або Ґрік Кетолик, але всі відповідять: Українець.

І. Туркевич, Сиракюз, Н. Й.

— Порадь мені, що я повинен би дати на імянини моїй жінці? Щось такого, що добре випалоби, — радиться зовсім лисий добродій свого товариша.

— Дай їй пучок твого волосся — відповідає товариш.

ОЛЕКСІЙ К. ТОЛСТОЙ.

КНЯЗЬ СЕРЕБРЯНИЙ

(Повість з часів царя Івана Грізного).

(12)

Напротив Серебряного сидів один старий боярин, на котрого цар, як говорили, гнівався. Боярин сей предчував свою біду, та не знав, яку, і очікував супокійно своеї долі. На диво всіх, кравчий Федір Басманов своїми руками підніс йому чашу вина.

— Василю боярине! — сказав він: — великий государ дарує тебе чашею!

Старик встав, вклонився Іванови і випив вино, а Басманов, вернувши до царя, сказав йому:

— Василій боярин випив чашу, чолом бє!

Всі встали й вклонилися старому, очікуючи, що він і їм поклониться, але боярин стояв нерухомо. Дух йому сперло, він дрожав всім тілом. Як раз очи його набігли кровю, лице посиніло, й він упав на землю.

— Боярин пяний, — сказав цар, — винести його геть!

Шипіт пробіг по зборі, а земські бояре поглянули одні на одних і потупили очи в свої полумиски, не сміючи промовити й слова.

Серебряний здрігнувся. Ще недавно не вірив він росказам про лютість Івана, а тепер сам був свідком його страшної пімсти.

„Хто знає, чи не чекає й мене те саме?" подумав він. Тимчасом старця винесли, і обід відбувався далі, немов би нічого й не случилося. Гуслі звучали, дзвони гуділи, двораки голосно розмовляли й сміялись. Слуги, що були в оксамитній одежи, явились тепер всі в златоглавих одежах. На столи поставили спершу ріжні студінці, відтак журавлів з корінням, когутів з імбером на квасно, безкостих курей і качок з огірками. Потім принесено ріжні паливки і трьох родів юшки: курячу білу, курячу чорну і курячу шафранову. За юшкою подали орябки зі сметанкою, гуси з пшоном і тетері з шафраном.

Тепер наступила перерва, серед котрої розносили гостям наливки: порічкову, княжу й боярську, а з вин: аликант, бастр і малвазію.

Розмови ставали голоснійші, регіт роздавався частійше, голови закручувались. Серебряний, вдивляючися в лиця опричників, побачив за далеким столом молодого чоловіка, котрий недавно перед тим спас його від медведя. Князь спитав про него сусідів, але ніхто з земських не знав його. Молодий опричник підперся ліктями о стіл, опустив голову на руки і сидів задуманий, не беручи участи в загальній радости. Князь хотів-було поспитати проходившого служащого, але в сій хвили почув за собою:

— Микито боярине! Великий государ дарує тебе чашею!

Серебряний здрігнувся. За ним стояв, з безвстидним усміхом Федір Басманов і подавав йому чашу.

Не вагаючись й хвильки, князь уклонивсь цареви і спорожнив чашу до дна. Всі дивились на нього з цікавостю, він сам очікував неминучої смерти й здивувався, що не чує ділання отруї. Замісць дрожи й холоду, благотворна теплота пробігла по його жилах і розігнала на лици його поневольну блідість. Напиток, присланий царем, був старий і чистий бастр. Серебряному стало ясно, що цар або простив йому провину або не знає ще про обиду опричнини.

Уже більш чотирох годин продовжалась радість, а стіл ще далеко був не повен. Відзначилися сегодня царські кухарі. Ніколи так не вдавались їм помаранчові зупи з кавяру, гусини і огірків, верчені нирки і карасі з бараниною. Особливо з дива не сходили величанські риби, зловлені в Студенім морі і прислані в слободу з Соловецького монастиря. Їх привезли живих, в великанських бочках; везли кілька тижнів. Риби ті ледви вмістилися на срібних та золотих полумисках, котрі вносило до їдальні кілька людей разом. Проворна штука кухарів показалась тут в повнім блеску. Осетри і шеврюги були так надрізані, так поставлені на таци, що подобали на когутів з розпростертими крилами, на крилатих зміїв з роззявленими пащеками. Гарні і смачні були також заяці з локшами, і гості, хоть як уже наситились, все таки не пропустили ні перепелок з часниковим сосом, ні жайворонків з часником і шафраном. Але ось, на знак стільників, забрали зі столів сіль, перець і оцет і зняли всі мясні страви. Слуги вийшли по два рядом, і вернулись назад в новім убранню. Замісць златоглавих одежей наділи вони літні кунтуші з білого оксамиту зі срібними обшивками та соболевими лисами. Ся одіж була ще красша і богатша від двох перших. Убрані так, вони внесли в їдальню цукровий кремль, двусотнаровий, і поставили його на царський стіл. Кремль сей був вилитий дуже штучно. Зубчасті мури й вежі, а навіть піші і кінні люде були старанно викінчені. Подібні кремлі, тільки менші, по одному сотнарови украсили другі столи. Після кремлів внесли около сотні позолочених і помальованих деревець, на котрих, замісць овочів, висіли медівники, пряники, коржики і солодкі паштети. В той самий час явились на столах льви, орли і всякі птиці, вилиті з цукру. Проміж городами і птицями зносились купи яблок, ягід і волоських оріхів. Однак овочів вже ніхто не тикався; всі були ситі. Одні допивали кубки ромaнеї, більше з приличности, ніж задля спраги, другі дрімали підпершись ліктями о стіл; многі лежали під лавками; всі без винятку розпоясались і порозпинали кафтани.

Цар майже зовсім не їв. Підчас пира він много розправляв, жартував і ласкаво говорив зі своїми сусідами. Лице його не змінилося в кінци обіду. Те саме можна було сказати і про Годунова. Борис Федорович, бачилось, не відмовлявся від лакомої страви ні від пугаря кріпкого вина; він був веселий, бавив царя і любимців його розумною розмовою, та ні разу не забувався. Обличе Бориса показувало тепер, як і в початку обіда, мішанину прозорности, обдуманої покірливости й певности самого себе. Кинувши оком на товпу пяних і сонних дворян, молодий Годунов нишком усміхнувся, і погорда мелькнула на його лици.

Царевич Іван пив богато, їв мало, мовчав, слухав і часами перебивав бесідника грубим або ображаючим жартом. Більше всіх діставалось від него Малюті Скуратову, хоть Григорій Лукіянович не похожий був на чоловіка, спосібного терпіти насмішки. Поверховність його наганяла страха і найвідважнійшим. Чоло його було низьке і запале, волосся зачиналося майже над бровами; щоки і вилиці, противно, були непропорціонально розвиті; череп з переду вузкий, переходив без всякої постепенности в якийсь широкий котел за потилицею, а за ухами були такі випуклости, що уха, бачилось, запались. Очи невиразної барви не дивились ні на кого прямо, але лячно робилось тому, хто з нехотя стрітився з їх тужливим поглядом. Бачилось, ніяке великодушне чувство, ніяка думка, виходяча поза границі звірячих поривів, не могла проникнути в сей вузкий мозок, покритий товстим черепом і густою щетиною. В виразі сего лиця було щось неумолиме і безнадійне. Дивлячись на Малюту, чулося, що всяке старанне віднайти в нім людську сторону булоби даремне. І дійсно, він морально відділився від всіх людей, жив серед них одинцем, вирікся всякої дружби, всяких приязних відносин, перестав бути чоловіком і зробив з себе царську собаку, готову розірвати без розбору всякого, на когоб Іван не задумав її натровити.

Єдиною світлою стороною Малюти здавалась горяча любов його сина, молодого Максима Скуратова; але се була любов дикого звіря, любов несвідуща, хоть і доходяча до самозабуття. Її подвоювала честолюбивість Малюти. Сам з низького стану, будучи чоловіком худородним, він мучився з зависти при виді блеску і знатности, і хотів по крайній мірі вивисшити своє потомство, зачинаючи від свого сина. Думка, що Максим, котрого він любив тим сильнійше, що не знав другої покревної привязанности, буде завсігди стояти в очах народу нижче тих гордих бояр, котрих він, Малюта, тратив десятками, доводила його до бісноватости. Він старався золотом дійти до почестей, недоступних для него задля роду, і з подвійним задоволеннем віддавався убийствам: він мстився над ненавистними боярами, збогачувався їх добичею, і вивисшаючись в ласці царській, думав вивисшити й кохаого сина. Але незалежно від сего виховання, кров була для него потребою і роскошю. Богато душегубств заподіяв своїми власними руками і літописи росказують, що иноді після казні, він власноручно сік трупи, топором і кидав їх собакам. В додатку до всего, він як хижий звір, був хитрий, в бійці відзначувався очайдушним мужеством, в зносинах з другими був недовірчивий, як всякий раб, котрому допалась незаслужена честь, і ніхто так не памятав обиду як він.

Такий був той чоловік, з котрим так неоглядно дрочився царевич.

Малюта, мучений завистю і честивостю, здавна домагався боярства; але цар, котрий иноді заховував звичаї, не хотів понизити найвисший московський стан в особі свойого худородного любимця і не зважав на його просьби. Скуратов рішився нагадати про себе Іванови. Власне, сегодня, при виході царя зі спочивальні, він бив йому чолом, вичислив всі свої заслуги і в нагороду просив боярську шапку. Іван вислухав його терпеливо, засміявся і назвав собакою. Тепер, за столом нагадував йому власне царевич його невдачне чолобитство перед царем.

Малюта мовчав і ставав блідійший. Цар з невдоволеннем замічав неприязні відносини між Малютою та сином. Задля зміни розмови, він обернувся до Вяземського.

— Атанасе, — сказав він напів ласкаво, напів насмішливо, — чи довго ти сумуватимеш? Не пізнаю мого доброго опричника! Чиж геть заїла тебе любов-змія люта?

— Вяземський не опричник, — завважав царевич. — Він зітхає як гарна дівиця. Тиб государю-батюшка, приказав надіти на нього шлюбний вінок, та обголити йому бороду, як Федькови Басманову, або приказавби йому співати з гуслями. Гуслі, бачу, будуть йому наручнійші від шаблі!

(Дальше буде).

МІСЯЧНИЙ ЗВІТ ГОЛОВНОГО РЕКОРДОВОГО СЕКРЕТАРЯ У. Н. СОЮЗА

за місяць вересень 1926 р.

НОВІ ВІДДІЛИ:

Товариство ім. Марти Вашінгтон, від. 359. У. Н. Союза в Нюйорку.

В. 359. Симиричиньский Іван, Юревич Теодор, Савка Катерина, Косьолек Текля, Юпин Марія, Волошин Анна, Багрій Марія, Скалацька Анна, Зупкович Франко, Павлович Ігнатій, Ганович Марія, Кардинал Текля, Калюборська Ксеня, Козюпа Катерина, Беатриньска Анна, Вітук Юлія, Перестюк Ксеня.

Товариство ім. Івана Франка, від. 360. У. Н. Союза в Лінбург, Па.

В. 360. Фицик Микола, Лявцун Василь, Фицик Михайло, Марчак Дмитро, Білан Франя, Марчук Анна, Куровецький Григорій, Костюк Марія.

НОВІ ЧЛЕНИ:

В. 2. Ґамбаль Семен, Будич Петро.
В. 3. Мазурик Параскевія.
В. 7. Пастух Антін, Когут Мирослав.
В. 18. Стельмах Ілько, Предзімірський Андрій.
В. 25. Мостенський Михайло.
В. 28. Дудаш Михайло.
В. 31. Вовчок Франко.
В. 37. Петрищин Анна.
В. 40. Волошин Лука, Макаровський Андрій.
В. 43. Телічко Софрон.
В. 44. Вербицький Іван, Ґулька Іван.
В. 45. Дубас Ева.
В. 47. Стадник Катерина.
В. 63. Заблоцький Володимир.
В. 65. Гороховський Антін, Качуряк Іван, Щерба Михайло.
В. 69. Василишин Розалія.
В. 70. Бекаш Марія.
В. 77. Мішко Таціянна, Юневич Марія, Українець Марія.
В. 78. Тимчишин Петро, Кішко Катерина.
В. 82. Філовяк Михайло.
В. 84. Гоголь Анна, Кондуб Іван.
В. 88. Гоменюк Анна.
В. 91. Крихевський Людвик.
В. 93. Клеменчук Катерина, Клеменчук Іван, Кузла Іван.
В. 94. Білик Ядвіга.
В. 99. Левицька Анна.
В. 102. Кривий Андрій.
В. 127. Рудик Петро.
В. 130. Ставчанський Мафтей, Колінець Григорій, Максимюк Іван, Скородинська Парасєвія, Сурмач Мирон.
В. 137. Лампарт Марія.
В. 138. Лата Микола.
В. 140. Качмар Катерина.
В. 147. Лагоцький Павло, Павлусь Тимко.
В. 151. Польна Анна, Польний Семко.
В. 152. Соколовський Панько.
В. 156. Чопик Петро.
В. 161. Петришкевич Михайло.
В. 162. Майбук Ярмило.
В. 165. Коцоловський Михайло.
В. 174. Гармич Андрій.
В. 175. Буката Марія.
В. 185. Крахта Анна.
В. 192. Бурчицька Марія.
В. 193. Кривокульський Іван.
В. 200. Курочка Ілько, Курочка Олена.
В. 210. Струк Григорій.
В. 218. Ткачишин Юстина.
В. 219. Бриґідир Стефан, Якимів Дмитро.
В. 223. Пиш Павло, Глужинський Юрій.
В. 229. Копацький Дмитро.
В. 230. Грабський Іван, Береженка Іван.
В. 232. Стецура Михайло.
В. 234. Фортуна Михайло, Кацюпський Мирон.
В. 245. Череватий Петро.
В. 265. Маціовський Антін.
В. 268. Хміль Петро.
В. 273. Дупняк Вартоломей, Лех Григорій.
В. 276. Біжик Кость.
В. 277. Бойчук Іван, Фуярчик Тимко.
В. 280. Бучма Іван.
В. 288. Рибак Іван.
В. 296. Солтис Дмитро, Климчук Михайло.
В. 303. Філовят Марія.
В. 308. Луць Антін.
В. 309. Слабич Альойзій.
В. 313. Гарасим Василь.
В. 321. Наумович Агафія, Лоджук Феня.
В. 342. Білінський Пилип.
В. 355. Плекан Марія.
В. 369. Сидорак Ксеня.
В. 370. Маріяш Стефанія, Брежицька Зофія.
В. 385. Мадзен Михайло, Шміґаловська Анна.

ЧЛЕНИ ПРИНЯТІ НАНОВО:

В. 2. Хомяк Ігнатій.
В. 7. Грициняк Стефан, Паламар Василь.
В. 18. Ломеґа Антін, Івах Теодор.
В. 20. Іваницький Терентій, Іваницька Ольга, Бойко Яків.
В. 37. Попо Анна, Яцків Олена, Ґерета Марія.
В. 40. Беґера Григорій.
В. 43. Бранчик Олекса.
В. 59. Якубишин Йосиф.
В. 61. Процак Іван.
В. 69. Сидорович Лука.
В. 72. Ласкос Іван.
В. 75. Коваль Анна.
В. 78. Когут Михайло, Смолен Юрій.
В. 104. Косцюк Михайло, Косцюк Катерина.
В. 133. Сайко Стефан.
В. 136. Левицький Василь.
В. 146. Бойко Ілько, Поторокс Семен, Гищук Петро, Проців Іван, Шляхтич Василь.
В. 149. Ковсевич Павло.
В. 158. Мельник Домінік.
В. 188. Гайвий Роман.
В. 217. Гарасимчук Олекса.
В. 219. Дармограй Стефан.
В. 238. Панас Катерина.
В. 252. Пліцов, Йосиф, Красножоний Дмитро.
В. 268. Громяк Михайло.
В. 276. Лах Теодор, Одеснович Марія, Одеснович Михайло.
В. 290. Папіж Олена.
В. 295. Витешко Дмитро, Хорощан Стефан.
В. 310. Пісецький Григорій, Пісецька Марія.
В. 324. Филипчук Анна.
В. 336. Потюк Василь.
В. 342. Шумний Григорій.
В. 367. Булавинець Іван.
В. 371. Білоус Андрій, Білоус Анна.
В. 401. Орлов Семен, Орлов Катерина.

ЧЛЕНИ ПРИНЯТІ З ПЕРЕСТУПНИМИ ЛИСТАМИ.

В. 5. Гаврисевь Петро.
В. 22. Косців Василь.
В. 20. Прусь Петро.
В. 62. Чичерис Катерина.
В. 94. Гайдук Іван.
В. 124. Юдич Семен.
В. 143. Шкварок Ілько.
В. 179. Ружицька Анна.
В. 217. Мурашко Розалія.
В. 218. Білівят Федор, Білівят Марія.
В. 223. Миньо Микола.
В. 230. Стех Анна.
В. 276. Тисячний Микола, Тисячний Олекса.
В. 280. Вовтюх Олекса.
В. 285. Кучмак Антін, Кучмак Катерина.
В. 288. Турянський Петро.
В. 305. Бурцин Олена.
В. 345. Якимів Іван, Дяконюк Олекса.
В. 347. Ключка Михайло, Ключка Анастазія.
В. 359. Юревич Юлія.
В. 385. Чучман Марія.

ЧЛЕНИ СУСПЕНДОВАНІ:

В. 14. Курдах Яків.
В. 15. Раймонд Григорій.
В. 20. Мосич Василь, Прихитко Розалія, Костюк Іван, Борнадин Семен.
В. 31. Міщишин Ева.
В. 33. Білас Розалія.
В. 42. Гайовик Марія.
В. 43. Маличак Петро.
В. 44. Гудик Яків.
В. 45. Дукан Ілько.
В. 61. Шрамовят Данько, Бобер Михайло, Пилип Григорій, Королевят Дмитро, Хохла Стефан, Монюк Григорій, Єдинак Михайло, Максимчак Онуфрій, Монюк Анна.
В. 65. Федорович Олекса.
В. 73. Наход Микола.
В. 75. Куник Іван.
В. 76. Плесконос Стефан.
В. 94. Могорук Андрій.
В. 99. Кадобний Іван, Михайлечка Микола.
В. 104. Пайко Стефан.
В. 109. Стефанська Катерина.
В. 120. Маранчик Іван.
В. 135. Кокос Мартин.
В. 143. Кошлайчук Ілько.
В. 147. Сушко Стефан.
В. 156. Яремчук Стефан.
В. 164. Пилипко Микола, Джох Іван.
В. 175. Гайдук Василь.
В. 177. Рекрут Антоніна.
В. 192. Нузар Стефан.
В. 193. Міндзяк Олена.
В. 196. Баричко Франко.
В. 216. Моров Олександра.
В. 218. Кашевка Петро.
В. 220. Демцьо Григорій, Бик Михайло.
В. 221. Попович Федор, Ярмола Катерина, Попович Марія, Левтюх Маріян.
В. 235. Богаченко Іван, Бобак Іван, Кушнір Павло.
В. 237. Хемич Василь.
В. 244. Ізедебський Йосиф.
В. 256. о. Кіндій Михайло.
В. 270. Терпеливець Юлія.
В. 274. Макар Франко, Каперис Іван.
В. 276. Вельгус Олекса.
В. 292. Бандровський Михайло, Бандровська Катерина.
В. 304. Ридзик Онуфрій.
В. 308. Бучок Василь.
В. 316. Шпирнак Микола.
В. 320. Капустій Микола.
В. 322. Кравчук Марія.
В. 324. Рутецький Семен.
В. 329. Бас Іван.
В. 336. Литвак Ігнатій, Воробель Дмитро, Пацьорка Василь.
В. 346. Павлюх Розалія, Павлюх Микола, Халпун Семен.
В. 349. Мленець Василь.
В. 355. Солуга Іван.
В. 363. Леськів Микола, Журавінський Андрій, Челядин Теодор, Кліщ Микола, Журавінська Олена, Луцишин Іван, Челядин Зофія.
В. 370. Біловус Леонтина.
В. 384. Шуст Йосиф.
В. 400. Вус Федор.

ЧЛЕНИ ВІДІЙШОВШІ З ПЕРЕСТУПНИМИ ЛИСТАМИ:

В. 10. Присташ Марія, Присташ Олена.
В. 21. Прусь Петро.
В. 28. Скібяк Дмитро, Скібяк Розалія.
В. 29. Білівят Федор, Білівят Марія.
В. 36. Мурашко Розалія.
В. 48. Миньо Микола.
В. 69. Дроздик Катерина, Дроздик Михайло.
В. 76. Кравчук Марія.
В. 102. Стек Анна.
В. 110. Мороз Теодор.
В. 116. Стадник Лазя, Заблоцький Лука, Заблоцька Катерина, Стадник Петро.
В. 123. Бовтюх Олекса.
В. 156. Бобеляк Микола, Бобеляк Анна.
В. 186. Бурцин Олена.
В. 192. Федорко Петро, Федорко Емілія.
В. 204. Скубова Марія, Скуба Йоанна.
В. 206. Костів Василь.
В. 233. Гаврилець Петро.
В. 237. Проць Дмитро.
В. 247. Єдинак Михайло, Єдинак Юлія.
В. 277. Задуський Лука.
В. 309. Бистрицький Фред, Бистрицька Евфрозина.
В. 316. Герула Тимко.
В. 322. Юревич Юлія.
В. 338. Тисячний Олекса, Тисячний Микола.
В. 245. Чучман Марія.
В. 350. Гуцалюк Микола.
В. 365. Андрусишин Анна.
В. 385. Михальчишин Дмитро.
В. 401. Чорний Мирон, Чорна Катерина.

ЧЛЕНИ ПОМЕРШІ:

В. 7. Збрик Леон, Мельник Юстин.
В. 28. Чучман Василь.
В. 51. Вадош Войтіх.
В. 65. Гондович Василь.
В. 73. Рабій Іван.
В. 170. Хома Марія.
В. 211. Салій Анна.
В. 223. Слюзар Пилип.
В. 278. Антонішак Катерина.

ЗІСТАВЛЕННЄ:

В початком місяця вересня 1926 р. в У. Н. Союзі було повнолітних членів	18.987
В місяци вересни 1926 р. принято нових	130
В місяци вересни 1926 р. принято наново	54
В місяци вересни 1926 р. принято з перест. листами	27
В місяци вересни 1926 р. принято з інших кляс обезпеч.	7
Разом	19.205
В місяци вересни 1926 р. суспендовано	88
В місяци вересни 1926 р. відійшли з перест. листами	44
В місяци вересни 1926 р. відійшли до інших кляс обезпеч.	7
В місяци вересни 1926 померли	10
Разом	149
З кінцем місяця вересня 1926 р. в У. Н. Союзі було повнолітних членів	19.056

ЗІСТАВЛЕННЄ ПІСЛЯ КЛЯС І СУМ ОБЕЗПЕЧЕННЯ:

СТАРИЙ РІД.

В клясі Д.	на $ 100	16
В клясі А.	на $ 250	381
В клясі А.А.	на $ 500	5.652
В клясі В.	на $ 750	897
В клясі С.	на $1000	11.753
В клясі В.В.	на $1500	216
В клясі С.С.	на $2000	54

НОВІ РОДИ:

Обезпеченнє платне по смерти з вкладками до 70 року життя.

В клясі О- 500	на $ 500	19
В клясі О-1000	на $1000	12
В клясі О-1500	на $1500	2
В клясі О-2000	на $2000	—
В клясі О-2500	на $2500	—
В клясі О-3000	на $3000	—

Обезпеченнє платне по смерти з вкладками протягом 20 літ.

В клясі Р- 500	на $ 500	9
В клясі Р-1000	на $1000	16
В клясі Р-1500	на $1500	—
В клясі Р-2000	на $2000	1
В клясі Р-2500	на $2500	—
В клясі Р-3000	на $3000	—

Обезпеченнє платне за життя з вкладками протягом 20 літ. (Ендавмент).

В клясі Е- 500	на $ 500	17
В клясі Е-1000	на $1000	10
В клясі Е-1500	на $1500	1
В клясі Е-2000	на $2000	—
В клясі Е-2500	на $2500	—
В клясі Е-3000	на $3000	—
Разом		19.056

МОЛОДЕЧИЙ ДЕПАРТАМЕНТ.

НОВОВПИСАНІ ДІТИ:

В. 28. Робак Іван.
В. 44. Чап М. Анна.
В. 45. Шпікула О. Віра, Дубас Петро, Дубас Іван.
В. 67. Дацко Вікторія.
В. 72. Коцан Йосиф, Курач М. Стелла, Слоньовська Дарія.
В. 87. Купер Михайло.
В. 95. Зіба Катерина.
В. 105. Мельник Анна, Мельник Михайло.
В. 112. Потюк Микола, Потюк Михайло, Потюк Павлина, Старинщак Юлія.
В. 137. Милимюк Михайло.
В. 200. Курочка Володимир.
В. 204. Дзюрка Антін, Дзюрка Олена, Дзюрка Ольга.
В. 205. Васильковський Антін.
В. 213. Сеpкіс Ольга, Турко Антін.
В. 218. Бугач Марія, Ярема Анна.
В. 219. Дорошенко Михайло, Якимів Петро.
В. 223. Тарабаш Текля.
В. 235. Крупа Богдан.
В. 239. Нечипор Марія.
В. 258. Афтанас Адам.
В. 273. Ярощак Петро, Ярощак Юлія, Вайда Андрій, Вайда Іван, Вайда Дмитро.
В. 292. Медвідь Микола.
В. 295. Тивончук Б. Мирослава.
В. 316. Маліновська Євдокія.
В. 324. Семенюк Марія, Семенюк Анна, Семенюк Зофія, Семенюк Іван, Семенюк Микола.
В. 326. Гнатко Анна.
В. 335. Грабіш Михайло.
В. 336. Пелех Омелян.
В. 342. Полегонький Ілько.
В. 355. Городиньский Іван, Плекан Стефан, Шаланський Іван, Шаланська Марія.
В. 359. Кардинал Михайло, Кардинал Розалія, Скалацька Ольга.
В. 360. Білан Іван, Білан Марія, Білан Павлина, Білан Розалія, Костюк Стефан, Костюк Олена, Костюк Марія, Марчук Марія, Петрів Стефан, Петрів Петро, Петрів Василь, Петрів Юрій, Подопинський Іван, Ставоровська Зофія, Волосничук Іван.
В. 385. Менюк Михайло.

НАНОВО ПРИНЯТІ ДІТИ:

В. 20. Іваницький Йосиф.
В. 73. Пшоновський Олекса Юрій, Пшоновський Йосиф, Пшоновська Франя Марія.
В. 75. Коваль Йосиф, Коваль Катерина, Коваль Агафія.
В. 102. Гірняк Іван, Гірняк Омелян.
В. 217. Гарасимчук Михайло, Гарасимчук Стефан, Гарасимчук Волод.
В. 252. Филипів Олена, Филипів Богдан.
В. 276. Жук Юстина.
В. 310. Пісецький Іван, Пісецький Станіслав, Пісецький Йосиф.
В. 363. Гущак Володимир, Гущак Стефан.
В. 371. Білоус Стефан, Білоус Катерина.

ДІТИ ПРИНЯТІ З ПЕРЕСТУПНИМИ ЛИСТАМИ (КАРТАМИ):

В. 147. Шабат Катерина, Шабат Михайло.
В. 218. Білівят Іван.
В. 285. Кучмак Петро.
В. 347. Ключка Володимир, Ключка Марія.
В. 359. Юревич Володимир.

ДІТИ СУСПЕНДОВАНІ:

В. 15. Раймонд Розалія.
В. 45. Турчиняк Анна.
В. 61. Коземчак Станіслав, Коземчак Стефан, Коземчак Семен.
В. 65. Федорович Марія.
В. 75. Куник Владислав.
В. 83. Гельнер Марія.
В. 85. Калин Іван, Калин Василь, Калин Марія, Мадай Марія, Мадай Андрій, Мадай Василь, Павлик Марія, Павлик Стах, Павлик Марцін, Павлик Олена.
В. 102. Кардамаш Йосиф, Кардамаш Катерина, Кардамаш Марія, Кардамаш Микола, Кардамаш Олена, Кардамаш Анна.
В. 136. Зaремба Надія.
В. 137. Милимук Михайло.
В. 143. Кошлайчук Франя, Прудиус Анна, Прудиус Катерина, Прудиус Микола.
В. 164. Пилипко Іван, Пилипко Михайло, Пилипко Марія.
В. 182. Біловус Анна, Біловус Евдокія.
В. 210. Яхницька Віра.
В. 211. Грицек Владислав, Грицек Михайло, Грицек Катерина.
В. 221. Ярмола Андрій, Попович Анна, Попович Іван, Попович Михайло.
В. 233. Ходоровська Люба Олена.
В. 244. Іздебський Василь.
В. 274. Кіхтан Теодор.
В. 276. Вельгус Михайло, Вельгус Іван.
В. 346. Павлюх Іван.

ДІТИ ВІДІЙШОВШІ З ПЕРЕСТУПНИМИ ЛИСТАМИ:

В. 28. Скібяк Михайло, Скібяк Марія, Скібяк Юлія, Скібяк Анна.
В. 29. Білівят Іван.
В. 116. Стадник Іван, Стадник Петро.
В. 156. Бобеляк Катерина.
В. 247. Єдинак Михайло, Єдинак Олена, Єдинак Катерина, Єдинак Стефан.
В. 322. Юревич Володимир.
В. 365. Андрусишин Теодор, Андрусишин Михайло, Шабат Катерина, Шабат Михайло.
В. 401. Чорний Мирон, Чорний Роман, Чорний Омелян, Чорний Михайло, Чорний Петро.

ДІТИ ВІДІЙШОВШІ З МОЛОДЕЧОГО ДЕПАРТАМЕНТУ ДО СТАРШИХ ЧЛЕНІВ У. Н. СОЮЗА:

В. 2. Будич Петро.
В. 44. Вепляш Марія.
В. 63. Заблоцький Володимир.
В. 65. Качуряк Іван, Щерба Михайло.
В. 78. Тимчишин Петро.
В. 82. Філовяк Михайло.
В. 91. Кричевський Людвик.
В. 113. Пітула Петро.
В. 147. Бохна Теодор.
В. 148. Гусак Тимко.
В. 165. Коцоловський Михайло.
В. 193. Дзюрняк Стефан.
В. 210. Струк Григорій.
В. 232. Стецура Михайло.

ПОМЕРШІ ДІТИ:

В. 251. Цьобан Анна.

ЗІСТАВЛЕННЄ:

З початком місяця вересня 1926 р. в У. Н. С. було дітий чл.	11.535
В місяци вересни 1926 р. принято нових	74
В місяци вересни 1926 р. принято наново	22
В місяци вересни 1926 р. принято з перест. листами	7
Разом	11.638
В місяци вересни 1926 р. суспендовано	49
В місяци вересни 1926 р. відійшли з перест листами	22
В місяци вересни 1926 р. відійшли до повнолітних чл.	15
В місяци вересни 1926 померло	1
Разом	87
З кінцем місяця вересня 1926 р. в У. Н. С. було дітий членів	11.551

ЗІСТАВЛЕННЄ ПІСЛЯ КЛЯС МОЛОДЕЧОГО ДЕПАРТАМЕНТУ:

В клясі 1-ій за 25 ц. місячної вкладки	11.226
В клясі 2-ій за 50 ц. місячної вкладки	325
Разом	11.551

ЗАГАЛЬНЕ ЗІСТАВЛЕННЄ:

З кінцем місяця вересня 1926 р. в У. Н. Союзі було:	
повнолітних членів	19.056
дітий членів	11.551
Разом всіх обезп. в У. Н. С.	30.607

УВАГА

котру кождий відділовий урядник і член Українського Народного Союза повинен пильно прочитати і до неї тісно застосуватися.

Так повнолітні як і молодечі члени У. Н. Союза, оголошені в рекордовім звіті за місяць вересень 1926 р. як суспендовані або виключені за неплачення місячних вкладок чи з інших причин згідно зі статутом організації, коли хотять і надальше бути членами У. Н. Союза, мусять зголоситися протягом сего місяця (жовтня) до своїх відділів і вписатися наново, заплативши всі свої вкладки і залеглости до місцевої каси на руки відділових урядників. Єсли цего не зроблять до кінця міс. жовтня 1926, то в листопаді 1926 року мусять виповнити нові аплікації (просьби о принятте) коли схотять бути дальше членами У. Н. Союза, подібно як кождий новий кандидат. Ці знов члени, так повнолітні як і малолітні, котрі в місяци вересни 1926 р. взяли переступні листи, а еще доси не зголосилися до іншого правно істнуючого відділу У. Н. Союза, мусять це зробити в місяци жовтни 1926 р., бо на другий місяць то є в листопаді 1926 стратять всі членські права і могли би бути приняті тільки на підставі нових аплікацій (просьб о принятте).

І. Капітанов, гол. рек. секр.

Звісний Естонський Борець Антона Лурих, котрий перший приняв визов Александра Гаркавенка. Вони будуть боротися в понеділок, 25. жовтня в ARMORY HALL на 34. ул. і 4-та Евня, Ню Йорк.

ЗА УКРАЇНІЗАЦІЮ ЦЕРКВИ.

Рівне, 8. вересня.

Хочу написати декілька слів про нашу православну церкву. Бідна вона і мало є відрадних подій на тому полі. А всеж церква — це у нас один із головних чинників.

Літ тому кілька пішов серед Українців рух за українізацією церкви. І правильно. Ходили люде в церкву і майже нічого не розуміли, що піп і дяки тай вони самі виспівували. Знаю села, де заведено в церкві українську мову.

Вірні радо спішать до церкви, всьо розуміють, а українська милозвучна мова, оказується, вповні надається до передавання і божих заповідей.

Та попів, що поважилися завести українську мову, на всі північні землі небогато. Велика більшість попів держиться цупко старої московської мови і навіть проповіди говорять на тій незрозумілій мові.

Богато в цьому винуваті верхи нашої церкви, які складаються майже з самих Росіян. Але не менше винуваті в цьому і самі вірні.

Якщо в селі селяне вжиють супротів попа рішучих заходів і приневолять попа правити на українській мові, то мало таких попів знайдеться, що волі села не услухають. Але для цього треба спільної волі села. Подумайте тільки! Велика більшість селян забажає української мови в церкві. Йде делегація до попа і домагається переведення їх домагання в життя. Не хоче піп вволити волі парохіян, вони бойкотують його до того часу, доки він не вволить їх волі. І можна з певностю сказати, що не останеться ніодин піп, котрий не піддасться вимогам своїх парохіян. В той спосіб можна зукраїнізувати всі церкви на наших землях.

А справа ця не маловажна! Церква осталася заборолом чорносотенства і в багатьох случаях виступає вона проти національних інтересів українського народа. Пора проте, найвисша пора, усунути це лихо із нашої землі. Не йде по доброму, так слід братися тих засобів, якими ми розпоряджаємо і якими ми врешті примусимо наших численних ворогів: або нам служити, або піти геть з нашої землі. („Новий Час").

Православний.

ЖАРТИ.

1-ий прохожий (по англійськи). Пліз, сер, гвер із ди Вол стріт?

2-ий прохожий (по українськи): Ось тут зараз за углом візьмете на ліво й матимете вже Вол стріт.

1-ий прохожий: Ах, як ви пізнали, що я Українець?!

2-гий прохожий: Пізнати я не пізнав, але як инакше міг я вам сказати, коли я вмію лише по українськи?

„Хемічна революція".

В технічній вищій школі (таке читаємо в російській гумористичній газеті „Крокодиль") здибались два професори. „Що я хотів би вас спитати, поважаний товаришу, — сказав один. — У вашім підручнику подибаю правильно зворот „хемічна революція". Що ви властиво розуміли під цим?" — „Самособою, що то повинно бути там „хемічна реакція", але я не важився писати таке. Цензор не терпить контрреволюційних зворотів.

Все практичний.

— Ходи сюди, — сказав вломник до свого товариша, після того, як їм удався влом — поглянемо, що то ми здобули. — — Дай мені спокій, — відповів товариш позіхаючи. — Я змучився. Що ми вкрали, то завтра прочитаємо в газеті спис усіх річей".

Вона знає його.

Сусідки балакають собі при каві. — „Я вмію все вийти добре з моїм чоловіком, — каже одна. — Він не сказав мені згірдного слова!" — Що то за добрий мусить бути чоловік... — піддає сусідка. — Не так добрий, як обережний, — відповідає тамта.

МІТИНҐИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

МИНЕАПОЛИС, МИНН. Тов. Запорожська Січ, від. 385, повідомляє, що звичайний мітінґ відбудесь о 7.30 вечером в середу, дня 20. жовтня, в гали Укр. Дому Просвіти, 700 Jackson St N. E. На порядку нарад є біжучі справи до полагодження, що обовязує всіх членів прибути на мітінґ. — Мих. Канюка, предс.; Йосиф Реськів, секр.

ШИКАҐО, ИЛЛ. Тов. ім. Т. Шевченка, від. 252, повідомляє всіх своїх членів, що місячний мітінґ відбудеться дня 21. жовтня, в четвер, о год. 7.30 вечером, в Укр. Нар. Гали, 1950 West Erie St., при Робей ул. Проситься всіх членів явитись на сей мітінґ, бо є важні справи до полагодження. Довгуючі члени мають вирівнати свій довг, інакше будуть суспендовані. — Н. Читвінський, предс.; С. Баґрій, кас.; П. Хомин, секр. фін.